

ИЗВЕШТАЈ
О РАДУ УДРУЖЕЊА „ФОНД ДИЈАСПОРА ЗА МАТИЦУ“
(септембар 2015. – јули 2016.)

1. Органи Удружења „Фонд дијаспора за матицу“ - **Управни и Надзорни одбор и Комисија за молбе** - наставили су са својим хуманитарним радом у периоду од претходне 17. Скупштине, одржане у Београду 26. септембра 2015., до дана одржавања ове, 18. Скупштине Фонда. Посебна пажња у том периоду посвећена је праћењу и контролисању извршавања обавеза у пројекту санације штета изазваних катастрофалним поплавама 2014. и 2015. године, у Србији и Републици Српској. Са задовољством се може констатовати да су сви пројекти санације, које је Фонд финансирао, успешно завршени и предати на коришћење. За све то Фонд је добио многе изразе захвалности и писаних признања.

Уз помоћ Фонда реализовани су бројни пројекти у **9 општина у Србији (Обреновац, Кладово, Крупњак, Параћин, Коцељева, Осечина, Ваљево, Рековац и Голубац)**, и у **5 општина у Републици Српској (Шамац, Челинац, Зворник, Нови Град и Лопаре)**. Међу најважнијим пројектима финансираним уз помоћ Фонда у општинама у Србији су: реконструкција Дневне болнице у Крупњу, изградња нових мостова у Ваљеву и Коцељеви, санација две средње школе и једног обданишта у Параћину, изградња новог обданишта у Голупцу, санација 22 породичне куће у Обреновцу, санација саобраћајница у Кладову, реконструкција Основне школе у селу Комирићи, Општина Осечина. У Републици Српској: обнова 5 породичних кућа у Општини Лопаре, реконструкција школе у Новом Граду, реконструкција водовода, инфраструктурних и других објеката у општинама Шамац, Челинац и Лопаре.

Фонд је и у протеклој години наставио да пружа помоћ **Народним кухињама у Покрајини Косово и Метохија**. Већ другу годину заредом, Фонд сваког месеца издваја по 100.000 динара за набавку основних животних намирница за потребе Народних кухиња. Ова помоћ се реализује преко Епархије Косовско-метохијске на тај начин што добављачи, које је одабрала Епархија, сваког месеца достављају Фонду списак и количину намирница за потребе Народних кухиња, а Фонд, путем банковне трансакције, исплаћује испелу фактуру. Овај вид хуманитарне активности одвија се успешно, на задовољство Епархије, корисника услуга народних кухиња и Управе Фонда. **Предлажемо да се овај значајан вид хуманитарне активности Фонда настави и током наредних 12 месеци.**

2. Комисија за молбе коју је основао Управни одбор Фонда, као своје радно тело, има 6 чланова (Живадин Јовановић, Предраг Ракочевић, Станислав Гашпаровски, Мирослав Млинар, Слободан Аћимовић, Драгомир Вучићевић). У наведеном извештајном периоду одржала је укупно 6 седница, **на којима је размотрено више од 50 молби за помоћ. Од тога је позитивно решено 7 молби, и то:**

- На молбу **председника Општине Варварин, г. Зорана Миленковића**, додељена је помоћ у износу од **10.000 Евра за куповину специјалног возила са рампом**, за превоз хендикепиране деце из Центра за бригу о деци са посебним потребама, чије је седиште у Варварину. Општина Варварин је купила возило и предала га Центру на

употребу (проф. Зоран Миленковић је председник Управног одбора Фондације за стипендирање талентованих студената из математике и техничких наука „Сања Миленковић»);

- Самохраној мајци из Београда, **г-ђи Мери Ковачевић**, која је тежак дијабетичар, на основу њене молбе, обезбеђена је **инсулинска пумпица, коју је донирао г. Предраг Ракочевић** (Немачка), **члан Управног одбора Фонда**. У питању је особа која је тежак дијабетичар, веома ограничених материјалних могућности, живи са кћерком, која је, такође, болесна;

- На молбу **директора Колективног центра за расељена лица на Брезовици, г. Љубише Васића**, овој установи је, по други пут, обезбеђена помоћ у износу од **100.000** динара, намењена преваходно набавци прехрамбених намирница за лица која живе у Центру (претходне године је том Центру, такође, обезбеђена помоћ у износу од 200.000 динара). При доношењу ове одлуке пошло се од оцене да су у Центру смештена интерно расељена лица са Косова и Метохије (око 70 особа), укључујући и више породица са малолетном децом;

- **На молбу председника Удружења „Јадовно 1941.“, из Бањалуке, др Душана Басташића, додељена је помоћ у износу од 1.000 евра**, за организовање комеморативних свечаности 24. и 25. јуна 2016. у Плашком (Хрватска), у оквиру 75-те годишњице обележавања „Дана сећања на Јадовно 1941.“. Помоћ је намењена покривању трошкова аутобуског превоза више стотина ходочасника из Србије и Републике Српске. Поред ове помоћи из средстава Фонда, **господин Милоје Милићевић**, из Берлина, председник Управног одбора Фонда, уплатио је директно Удружењу „Јадовно 1941“ лични прилог у износу од 500 Евра.

- На молбу **г. Александра Поповића и г. Немање Андрејевића**, студената Факултета техничких наука Универзитета у Приштини, са седиштем у Косовској Митровици, додељена им је **помоћ у висини вредности повратних авио-карата Београд-Москва-Београд**, у циљу њиховог једномесечног студијског боравка у Белгороду (Русија), у оквиру програма стручног усавршавања и размене студената са Универзитета у Белгороду. При додели наведене помоћи, пошло се од оцене да се ради о **студентима-талентима са Косова и Метохије, са просечним оценама изнад 9**, који се школују у тешким условима, и да ће им њихово једномесечно усавршавање на Универзитету у Белгороду бити вишеструко корисно.

- **Професорима Треће београдске гимназије г. Саши Вишићу и г. Ненеду Гуглу**, додељена је, на основу њихове молбе, **скромна помоћ у износу од 50.000 динара**, на име учешћа у трошковима за уређивање и одржавање Сајта намењеног за ширење предавања преко интернета, из предмета за ученике основних и средњих школа у Србији, као и за младе у српском расејању. Садржина предавања је усклађена са програмом образовања у Србији, а наставне јединице од по 15 минута обрађују (излажу) најбољи професори, стручњаци и педагози. Стручне оцене (рецензије сајта) су позитивне.

3. У складу са закључцима последње Скупштине, Управа Фонда је наставила напоре према органима власти да се врате невраћена средства Фонда дијаспора за матицу. Настављени су, такође, напори да се Фонд, као хуманитарно удружење, ослободи плаћања пореза на приход од камате. У том смислу, упућена су

писма Влади Србије и Министарству финансија, али су наша обраћања и овог пута остала без очекиваног одговора.

4. Обнова рада Фондације „Сања Миленковић“. Након вишемесечних Напора, решењем Агенције за привредне регистре Републике Србије, од **23. фебруара 2015. године, регистрована је Фондација „Сања Миленковић“ и уписана у Регистар задужбина и фондација Републике Србије.** Овим актом утврђено је да је датум оснивања Фондације **20. август 1999.** године, чиме је **признат правни континуитет рада Фонда и Фондације „Сања Миленковић“.** Председник Управног одбора Фондације је г. **Зоран Миленковић,** а управитељ Фондације је г. **Славко Вејновић.**

Захваљујући разумевању и предусретљивости Министарства спољних послова Србије, извршен је трансфер наменски прикупљених средстава на рачун Фондације „Сања Миленковић“, која су се 15 година, након блокаде, налазила у депозитима неких наших дипломатско-конзуларних представништава у иностранству. **На рачуну Фондације сада се налази 6.717 евра и 24.326 СНФ,** што укупно износи 3.514.668 динара. Такође, у мају месецу ове године је **стигла и једна уплата у корист Фондације, у износу од 60.095,15 динара.** Нажалост, главница средстава Фондације „Сања Миленковић“ од око 130.000,00 евра, и камата за 17 година блокаде тих средстава, и даље нису враћени управи Фондације, што отежава нормализацију њеног рада.

5. Уочи овогодишњих мајских парламентарних избора у Србији, **председник Владе, г. Александар Вучић, примио је делегацију дијаспоре, у чијем саставу су били чланови Фонда дијаспора за матицу: г. Михаило Мајк Милићевић (Канада) и г. Милисав Алексић (Француска).** Они су том приликом Премијера упознали са проблемом невраћених средстава Фонда дијаспора за матицу и Фондације „Сања Миленковић“ и замолили га за ангажовање и помоћ да се та средства врате. Према речима Мајка Милићевића и Милисава Алексића, реакција Премијера била је позитивна. У жељи да убрзамо решавање ових питања, од чега зависи даљи успешни рад Фонда и обнова успешног рада Фондације „Сања Миленковић“, **5. јуна 2016., у име Управе Фонда, упућено је писмо господину Александру Вучићу, председнику Владе Републике Србије,** са молбом да помогне да се средства, која су се налазила код Београдске банке А.Д., у износу од 130.000 евра, плус припадајућа камата, врате Фондацији по истом поступку, по коме су ранији састави Владе Србије обештетили све друге депоненте поменуте банке. У допису је, такође, истакнуто да ће то омогућити нормализацију рада Фондације, у складу са њеним Статутом и важећим законима. Наглашено је, исто тако, да би позитивна одлука била поздрављена у јавности, а у српском расејању, које је наведена средства даривало, примљена као допринос јачању поверења између матице и расејања.

Од Министарства финансија је, међутим, крајем јуна 2016. добијен одговор на то писмо, у којем је речено да је захтев Фонда прослеђен Агенцији за ликвидацију банака, код којих су оба Фонда – Фонд дијаспора за матицу и Фондација „Сања Миленковић“ - држали средства, пре њихове ликвидације. Сматрамо да овакав одговор није начин да се ова значајна питања исправно реше. Управа наших фондова је знатно пре почетка ликвидације Београдске банке дала налог за пренос свих средстава оба фонда са рачуна „Београдске банке“, на њихове нове рачуне код „Рајфајзен банке“. Ови налози нису извршени, нити је на њих икада одговорено, што значи да су средства Фонда и Фондације била незаконито узурпирана. Ова чињеница је, делом, уважена тек септембра 2008. године, када је тадашња Влада Србије вратила главницу средстава Фонду дијаспора за

матицу, која су се у време блокаде налазила на рачуну Фонда. Иако су сва депонована средства Фонда била у девизама, Фонду су та средства враћена у динарској противвредности, без камате и без надоканде судских, односно адвокатских трошкова, као и без накнаде средстава Фонда, која су у међувремену незаконито потрошена.

6. Извршавајући одлуку усвојену на претходној Скупштини, припремљена је и штампана илустрована брошура „Дијаспора матици“, у којој су регистровани најважнији резултати рада Фонда од оснивања (1999), до 2016. године. Посебно су представљени резултати учествовања Фонда у отклањању последица катастрофалних поплава 2014. и 2015. године. Брошура је штампана у 2000 примерака, а дистрибуирана је члановима Фонда, медијима, државним опрганима и локалним самоуправама.

7. На позив Министарства спољних послова Србије, представник Фонда г. **Станислав Гашпаровски** учествовао је на првом сајму српске дијаспоре, одржаном у Цириху, 3. и 4. јуна 2016.. Штанд Фонда (иначе, добијен бесплатно), посетио је велики број посетилаца Сајма, а наш представник је говорио о раду Фонда на посебном панелу. Подељено је више стотина примерака брошуре о Фонду.

8. Средства с којима Фонд располаже распоређена су у три банке, у Београду, чији је бонитет на завидној висини. Највећи део депонованих средстава је у динарима, јер су банке у међувремену прекинуле штедњу уз девизну клаузулу, због нове ситуације на банкарско-финансијском тржишту. Мањи износ девизних средстава који је формиран директним уплатама донатора из иностранства поводом катастрофалних поплава 2014. и 2015. године, налази се на девизном рачуну у **Societe Generale банци**. Средства Фонда су орочена на годину дана, односно на шест месеци, а све исплате врше се само преко једног текућег рачуна, што омогућава лакше праћење и прегледност.

Основни проблем у раду Фонда представља чињеница да у друштву у матици постоје велики социјални и хуманитарни проблеми, да расте број молби за помоћ, док се, на другој страни, приходи Фонда драстично смањују. Камате на депозите су на историјски најнижем нивоу, а нових уплата, или донација, практично нема. На девизне депозите орочене на годину дана, камате су испод 1%. На динарске депозите, камате су од 2% до 3,5%, на годишњем нивоу. На рачуне по виђењу, камате су потпуно укинуте. Због драстичног смањења прихода, Фонд није у могућности да пружа хуманитарну помоћ у обиму у коме је ту помоћ пружао претходних година. Због тога је Комисија за молбе била принуђена да заоштрава критеријуме за доделу помоћи, што је неминовно доводило до тога да се велики број молби није могао позитивно решити.

Поставља се питање како у новим условима наставити делатност Фонда, од кога се и даље очекује помоћ и подршка. Уколико би се одступило од утврђеног принципа да се за хуманитарне потребе користе само приходи од камате, а да се главница чува, то би водило убрзаном смањивању расположиве имовине Фонда и његовом коначном затварању. То, међутим, не би било у складу са интенцијама утемељивача Фонда, нити са стратегијом свих претходних управа, која се заснивала на ставу да је Фонд трајна национална, хуманитарна организација и да, као таква, треба да опстане и остане будућим генерацијама. С друге стране, даље држање средстава Фонда на депозитима у потпуно новим и веома неповољним условима банкарског тржишта, значило би саглашавање Управе са сталним падом њихове вредности.

9. Свесни промена на финансијско-банкарском тржишту, као и потребе очувања трајног карактера Фонда као националне хуманитарне организације, чланови Комисије за молбе и чланови Управе из матице, више пута су разматрали начине очувања вредности имовине Фонда и његове хуманитарне мисије, као трајне институције. Посебно је разговарано о могућности улагања највећег дела преосталих средстава у непокретности, као погоднијег облика заштите и газдовања средствима. На више састанака Комисије размењивана су мишљења о куповини одговарајућег објекта са посебном наменом, или изградњи Српског дома, односно Српске куће. Пошло се од тога да је на Другом сабору матице и дијаспоре, одржаном у Београду од 3. до 5. августа 2000. године, донета одлука о куповини, односно изградњи Српског дома (Српске куће). Основне функције Српског дома, као стецишта и места свеопштег повезивања матице и расејања, ближе су предвиђене том Одлуком, чију копију дајемо у прилогу овог Извештаја. Према тој одлуци, Српски Дом (Кућа), треба да буде јединствено место сусрета, веза и сарадње матице и дијаспоре и симбол њихове нераздвојне повезаности; да својим програмима и садржајима рада, активно доприноси очувању националног, културног и духовног идентитета дијаспоре, унапређивању веза и сарадање са матицом и остваривању одлука Сабора дијаспоре. Улагање у тај пројекат подразумева да Српски дом (Кућа), буде финансијски самоодржив, односно, да својим укупним активностима обезбеђује средства за сопствено одржавање, као и приходе за хуманитарне потребе Фонда.

10. У вршењу своје хуманитарне делатности, Фонд је наставио своју сарадњу са надлежним државним органима, са Српском православном црквом, са другим сродним удружењима, као што су: Матица иселеника Србије, Фонд младих пољопривредника „Борка Вучић“, Друштво српских домаћина, Вукова задужбина, Српска књижевна задруга, Матица српска. Управа је наставила сарадњу са органима локалне самоуправе, што ће чинити и убудуће. Фонд наставља да подржава иницијативу за подизање Српског меморијала, у знак поштовања српских жртава геноцида у 20. веку и, у том циљу, сарађује са Иницијативним одбором за подизање Српског меморијала. Фонд је наставио своју успешну сарадњу са Београдским форумом за свет равноправних, како у вршењу административно-техничких послова, тако и у сарадњи са медијима и у издаваштву.

11. Смањивање прихода Фонда намењених хуманитарним и другим потребама у складу са Статутом, налаже стриктно поштовање утврђених критеријума, при чему предност за добијање помоћи и даље морају имати породице избеглица и расељених лица, односно, породице са троје и више малолетне деце. Притом, у садашњим, отежаним условима, удруживање средстава са локалним самоуправама, државним органима и, евентуално, са другим сличним удружењима и донаторима, добија још већи значај него до сада. Што се тиче помоћи и доприноса Фонда очувању српског националног, културног и духовног идентитета, што је, такође, један од статутарних циљева Фонда, нова ситуација налаже придржавање још изостренијих критеријума, како би се, макар и скромна помоћ, усмерила за пројекте врхунског значаја.

12. Сви представници, чланови и активисти Фонда наставили су свој

волонтерски рад у Фонду, што значи без икакве награде, или накнаде. Као и у претходних 16 година, чланови Управе и активисти Фонда су и у протеклом извештајном периоду испољили изузетну посвећеност и одговорност према хуманитарној делатности Фонда, стављајући на располагање своје слободно време, енергију, а повремено и лична финансијска средства.

Београд, 27. 07. 2016.